

Handläggare
Anna Mróz
Telefon: 08-508 28 182**Till**
Miljö- och hälsoskyddsämnden
2014-08-26 p. 13

Stockholms Hamn AB:s prövotidsredovisning avseende utsläpp av dagvatten från hamnverksamheten i Värtahamnen-Frihamnen

Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr M 2807-07

Förvaltningens förslag till beslut

1. Åberopa förvaltningens yttrande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.
3. Översända beslutet till mark- och miljödomstolen.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms Hamn AB (Hamnen) har ingett två prövotidsredovisningar till mark- och miljödomstolen med avseende på utsläpp av dagvatten samt erosionskydd i Värtahamnen-Frihamnen. Nämnden har fått möjlighet att yttra sig över Hammens redovisning senast den 28 augusti 2014.

Miljöförvaltningen är positiv till att dagvattnet från Värta- och Frihamnspiren kommer att renas innan utsläpp till Lilla Värtan vars ekologiska potential och kemiska status med avseende på TBT behöver förbättras till år 2021. Förvaltningen anser dock att Hammens redovisning till domstolen behöver kompletteras med en närmare redogörelse för de olika möjligheter att rena dagvatten som varit föremål för Hammens utredning. Redovisningen bör innehålla uppgifter om kostnaden för de olika

reningsalternativen i förhållande till miljönyttan med åtgärderna. För det reningsalternativ som Hamnen förordar bör det även beskrivas hur anläggningarnas reningsfunktion ska säkerställas med hjälp av skötsel och provtagning. Anledningen till att ovanstående uppgifter inte redan är kända för förvaltningen är att Hamnen inte genomfört något samråd med förvaltningen i enlighet med det meddelade provotidsvillkoret.

Miljöförvaltningen avstår från att yttra sig över Hamnens förslag vad gäller utformningen av erosionsskydd i syfte att minska behovet av underhållsmuddring då arbeten i vatten är länsstyrelsen tillsynsområde.

Bakgrund

Miljööverdomstolen har i dom den 19 april 2011 meddelat tillstånd för hamnverksamheten i Värtahamnen – Frihamnen. Tillståndet förenades med fler provotidsvillkor. Utöver provotidsvillkoren gällande buller och differentierade hamnavgifter, som nämnden hittills yttrat sig över vid fyra tillfällen (MHN 2013-03-12, MHN 2013-09-24, MHN 2014-02-04 och MHN 2014-05-20), så har domstolen även meddelat nedanstående provotidsvillkor avseende dagvatten och erosionsskydd.

Dagvatten:

Hamnen ska i samråd med tillsynsmyndigheten utföra undersökningar rörande utsläppen av dagvatten. Resultatet av undersökningarna samt förslag till ytterligare skyddsåtgärder och slutliga villkor ska ges in till miljödomstolen inom två år från lagkraftvunnen dom. De förslag till slutliga villkor som ska ges in till miljödomstolen ska föreskriva krav på viss teknik eller skyddsåtgärder och/eller begränsningsvärden för utsläppen till recipienten och hur dessa ska verifieras.

Erosionsskydd:

Miljööverdomstolen skjuter upp frågan om åläggande för Hamnen att anlägga erosionsskydd för att minska behovet av underhållsmuddring. Hamnen ska under en provotid utreda möjligheterna att i samband med tillståndsgivna anläggningsarbeten anlägga sådana erosionsskydd och senast inom två år från lagkraftvunnen dom till miljödomstolen redovisa resultatet av utredningen och eventuella förslag till åtgärder.

Stockholms Hamn AB (Hamnen) har nu ingett utredning och förslag till slutliga villkor i enlighet med ovanstående prövotidsvillkor och mark- och miljödomstolen har gett nämnden möjlighet att yttra sig över Hamnens prövotidsredovisning. Nämndens yttrande ska inges till mark- och miljödomstolen senast den 28 augusti 2014.

Förvaltningens synpunkter

Nedan citeras och kommenteras Hamnens prövotidsredovisning som kan läsas i sin helhet i bilaga 1.

Utdrag från Hamnens yttrande angående utsläpp av dagvatten

”Hamnen har i samband med projekteringen av de tillståndsgivna arbetena på *Värtapiren* utrett olika möjligheter att rena dagvatten. Det alternativ som Hamnen funnit vara det bästa bygger på att dagvattnet förhindras att rinna orenat ut i recipienten genom att marklutningen görs sådan att den lutar in mot brunnar i dagvattenssystemet. Från dessa brunnar leds vattnet till reningsanläggningar som presenterats i bilagd utredning (bilaga 1). Även de överväganden som gjorts med avseende på dimensionering av dagvattenssystemet framgår av bilagd utredning.

Även med avseende på *Frihamnspiren* har Hamnen genomfört åtgärder som svarar mot de ovan beskrivna och som även presenteras i bilagd utredning rörande denna hamndel (bilaga 2).

Vad gäller övriga ytor inom aktuella hamndelar så är dessa föremål för dels pågående planläggning från stadens sida, dels omfattande planering för ett framtida markutnyttjande som kan komma att innebära att även hamnverksamheten kan komma att förändras. Hamnen har mot sådan bakgrund inte kunnat slutföra sina överväganden rörande dessa delar. Hamnen avvaktar istället resultatet av pågående och framtida planläggning. Det bör dock då noteras att större delen av hamnverksamheten bedrivs inom Värta- och Frihamnspiren, varför nu berörda områden är av mindre betydelse för påverkan på recipienten genom dagvattenutsläpp.

Med avseende på Värta- Frihamnspiren för Hamnen en dialog med tillsynsmyndigheten och lämnar fortlöpande information till myndigheten.

Avslutningsvis föreslår Hamnen att domstolen som slutligt villkor föreskriver att de reningssystem som ska installeras i enlighet med p. 8 i domen (slutligt villkor som innebär att Hamnen ska installera reningssystem för dagvatten från hamnytorna, förvaltningens anm.) ska förses med utrustning i erforderlig omfattning med hänsyn till planerad markanvändning, varvid kan förekomma grovslamavskiljare, oljeavskiljare och haveriskydd i form av ventilbrunn.”

Förvaltningens synpunkter

Dagvattnet från hamnytorna i Värtahamnen-Frihamnen avleds i dag utan föregående rening till Lilla Värtan som är en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv och som ska uppnå en god ekologisk potential och en god kemisk status till år 2021. Lilla Värtan uppnår för närvarande inte god kemisk status p.g.a. för höga TBT-halter i vattnet och recipientens ekologiska status är satt till "måttlig". Rening av dagvatten från hamnområdet är därför en välkommen åtgärd som kommer bidra till att förbättra Lilla Värtans vattenkvalitet. Eftersom dagvattnet från hamnytorna inte renas för närvarande kommer de reningsanläggningar som domstolen bedömer som lämpliga för omhändertagande av dagvattnet från hamnområdet att innebära en förbättring av vattenkvaliteten jämfört med nuläget.

För att domstolen och miljö- och hälsoskyddsnämnden, som har tillsynsansvaret för kvaliteten på dagvattnet, ska kunna bedöma om Hamnens förslag till dagvattenlösning i form av bl.a. grovslamavskiljare och oljeavskiljare är det mest fördelaktiga alternativet ur miljösynpunkt anser förvaltningen dock att Hamnens redovisning behöver kompletteras med en närmare redogörelse för de olika möjligheter att rena dagvatten som varit föremål för Hamnens utredning. Redovisningen bör även innehålla uppgifter om kostnaden för de olika reningsalternativen i förhållande till miljönyttan med åtgärderna. För det reningsalternativ som Hamnen förordar bör det även beskrivas hur anläggningarnas reningsfunktion ska säkerställas med hjälp av skötsel och provtagning.

Förvaltningen har vid flera tillfällen efterfrågat Hamnens dagvattenundersökningar i enlighet med meddelat

prövotidsvillkor. Den dialog som Hamnen haft med förvaltningen med avseende på Värta- och Frihamnspiren har dock endast avsett hanteringen av störningar från byggarbetena och inte Hamnens dagvattenutredning.

I övrigt har förvaltningen inget att invända mot att Hamnen avvaktar resultatet av pågående och framtida planläggning inom de ytor inom hamnområdet som inte utgörs av Värta- och Frihamnspiren eftersom det i nuläget finns många frågetecken kring den framtida utformningen och användningen av dessa ytor. Det kan i detta sammanhang också nämnas att staden för närvarande håller på att slutföra en dagvattenutredning för Södra Värtan.

Utdrag från Hamnens yttrande angående erosionsskydd

”Hamnen har utrett och utfört erosionsskydd på sätt som framgår av bilagda ritningar rörande Värta- och Frihamnen (bilaga 3 och 4). De förutsättningar som övervägts i denna del framgår av bilagd utredning (bilaga 5). De åtgärder som kommer att vidtas redovisas även dessa i bilagda ritningar i utredningen.

Med vidtagna och planerade åtgärder enligt ovan anser Hamnen att frågan om erosionsskydd för att minska behovet av underhållsmuddring, är hanterad på bästa sätt. De åtaganden som Hamnen gör i denna del bör anses omfattade av det allmänna villkoret och särskilt villkor bör inte vara motiverat i denna del.”

Förvaltningens synpunkter

Arbeten i vatten är länsstyrelsen tillsynsområde.

Miljöförvaltningen har därför inte den kunskap som krävs för att kunna bedöma Hamnens förslag till utformning av erosionsskydd i syfte att minska behovet av underhållsmuddring. Förvaltningen avstår därför från att yttra sig över Hamnens förslag i det avseendet.

SLUT

Bilaga 1 Hamnens prövotidsredovisning inkl. bilaga 1-5.
Remiss från mark- och miljödomstolen.